

Lao Traditional Literature

Lecture 4: Fairy Tales (Con.)

Lecturer: Somthapheuy SYVONGSAK

Academic Year 2023-2024

ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ

ວັນນະຄະດີພື້ນເມືອງລາວ Lao Traditional Literature

ຫຼັກສູດ ຄູພາສາລາວ-ວັນນະຄະດີ
ພາກວິຊາ ຄູພາສາ
ຄະນະສຶກສາສາດ

ໂດຍ: ປທ. ສົມທະເສີຍ ສີວິງສັກ

ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ

ວັນນະຄະດີພື້ນເມືອງລາວ

(Lao Traditional Literature)

ຫວຽດນະບາງ

2018

ບົດທີ 2: ເທບນິຍາຍ (ຕໍ່)

3. ເນື້ອໃນຂອງເທບນິຍາຍ
4. ສິລະປະຂອງເທບນິຍາຍ.

ເອກະສານອ້າງອີງ.

3.

ເນື້ອໃນຂອງເທບນິຍາຍ

ກິດຈະກຳ: 1

1) ເທບນິຍາຍມີເນື້ອໃນ
ເວົ້າເຖິງຫຍັງແດ່?

ເທບນິຍາຍຂອງຊາດລາວເຮົາ ກໍຄືຂອງຊາດອື່ນໆ ໃນ
ໂລກໄດ້ສົ່ງແສງເຖິງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ວິທີອະທິບາຍ
ຂອງຊາວບູຮານຕໍ່ກັບບັນຫາກົກເຄົ້າການກຳເນີດຂອງ
ໂລກ, ມະນຸດ ແລະ ສັດສາວາສິ່ງທັງຫຼາຍພ້ອມເວົ້າ
ເຖິງການເກີດ, ການຕາຍຕະຫຼອດເຖິງປາກົດການ
ຕ່າງໆ ຂອງທຳມະຊາດ.

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

3.1

ເນື້ອໃນທີ່ເວົ້າເຖິງການກຳເນີດໂລກ ແລະ ສັດ

- ເທບນິຍາຍຂອງລາວເຮົາໄດ້ເວົ້າເຖິງການກຳເນີດໂລກ (ດິນຟ້າອາກາດ) ດ້ວຍຫຼາຍຮູບແບບທີ່ສຸດ. ໃນເທບນິຍາຍ “ເກີດເປັນນ້ຳເປັນດິນ” ຂອງເຜົ່າໄທແດງ ໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ແຕ່ກີ້ແຕ່ກ່ອນໃນໂລກນີ້ຍັງບໍ່ທັງມີຫຍັງໝົດ, ຕໍ່ມາແຖນຈິ່ງໄດ້ລົງມາສ້າງນ້ຳແປງດິນຂຶ້ນ.

ອ້າງຈາກ: ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

- ໃນບົດເລື່ອງກົກເຄົ້າການກໍາເນີດດິນລາວ ຄົນລາວພັດເວົ້າວ່າ ໃນສະໄໝກ່ອນເທິງໜ້າໂລກຂອງພວກເຮົາ ແມ່ນແມ່ນ້ຳທັງໝົດຕໍ່ມາໃນນ້ຳນັ້ນຈຶ່ງມີໄມ້ລໍາໜຶ່ງໄຫຼມາ ໄມ້ລໍານັ້ນຈຶ່ງເກີດເປັນດິນ.

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

➤ ບົດເທບນິຍາຍ ປູ່ເຍີຍ່າເຍີລຶງມາເມືອງລຸ່ມ ໄດ້ອະທິບາຍວ່າໃນສະໄໝນັ້ນແຜ່ນດິນຍັງບໍ່ທັງມີເທື່ອມີແຕ່ນ້ຳຂອງຍາວຢຽດຈົນສຸດສາຍຕາ, ພະຍາແຖນຈຶ່ງເວົ້າຕໍ່ປູ່ເຍີຍ່າເຍີວ່າ: ຢູ່ຕາມທຸກບ່ອນເມື່ອພວກເຈົ້າຍ່າງອອກໄປ ກໍຈະມີແຜ່ນດິນເກີດຂຶ້ນໂລດ ພະແຖນໄດ້ຕັດສິນໃຫ້ປູ່ເຍີຍ່າເຍີສ້າງແຜ່ນດິນດັ່ງນີ້ ເມື່ອປູ່ເຍີຍ່າເຍີຍ່າງໄປຕາມຟອງນ້ຳແຜ່ນດິນກໍຈະເກີດຂຶ້ນໂລດ.

ອ້າງຈາກ: ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

- ໃນໜັງສືນິທານຂຸນບູລີມມິບາງສະບັບຂຽນວ່າແຖນແຕ່ງ, ແຖນຊ້າງ, ແຖນຄົມ ແລະແຖນເຖືອກ ທັງສີ່ຕົນນີ້ ຢູ່ຊັ້ນຟ້າເປັນຜູ້ສ້າງໂລກ, ດູແລສັບພະສິ່ງ ແລະ ຄົນ...

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

- ເທບນິຍາຍ “ການສ້າງໂລກ” ຂອງຊົນເຜົ່າມື້ງພັດເວົ້າວ່າ: ທຳອິດໂລກຂອງພວກເຮົາ ນີ້ຍັງສັບສົນປົນເປກັນຢູ່. ບໍ່ທັນເປັນຟ້າເປັນດິນເທື່ອ. ເພື່ອຈັດຕັ້ງຊັບຊ້ອນຄືນໃໝ່ ໃຫ້ເປັນລະບຽບ ແຖນໄດ້ໃຊ້ກຳລັງແຮງການຫາຍໃຈຂອງຕົນແຕ່ງທ້ອງຟ້າຂຶ້ນ ກ່ອນພ້ອມຕາເວັນສິບໜ່ວຍ. ດວງເດືອນເກົ້າໜ່ວຍ ແລະ ດວງດາວອື່ນໆ ເພື່ອ ສະກັດກັ້ນດວງເດືອນ, ດວງດາວຕົກລົງມາດິນແຖນຈຶ່ງເອົາແຜ່ນຟ້າສີຂຽວກັ້ງລັດ ໄວ້. ຄາວນັ້ນໂລກເຮົາຍັງເປັນດິນເປັນຕົມຊຸ່ມປຽກຢູ່, ດິນດອນເກີດຂຶ້ນ, ກົກໄມ້ ໃບຫຍ້າກໍປົ່ງໜ່ວ້ແໜງ. ຕໍ່ມາແຖນກໍໄດ້ສ້າງສັດສາວາສິ່ງ ແລະ ອື່ນໆ ເກີດຂຶ້ນ.

- ການທີ່ຊາວບູຮານອະທິບາຍໂລກແບບນີ້ສະແດງເຖິງຄວາມຮັບຮູ້ຍັງຕໍ່າ ແລະ ຍັງອ່ອນນ້ອຍ. ແຕ່ບໍ່ງົມງວາຍຍ້ອນວ່າຢູ່ໃນການອະທິບາຍນັ້ນມີລັກສະນະວັດຖຸນິຍົມຈະແຈ້ງພໍສົມຄວນ ຢູ່ບ່ອນວ່າ: ຊາວບູຮານໄດ້ອະທິບາຍໂລກນັບແຕ່ບ່ອນບໍ່ທັນມີຫຍັງໝົດ. ຕໍ່ມາກໍມີນໍ້າມິດິນ, ກົກໄມ້ ແລະ ສັດສາວາສິ່ງອື່ນໆເກີດຂຶ້ນ.

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

- ແນ່ນອນວ່າເລື່ອງແບບນີ້ພຽງແຕ່ເປັນຈິດສໍານຶກທີ່ສົມທຽບການສ້າງໂລກຂອງແຖນໃສ່ການອອກແຮງງານຂອງຄົນເຮົາເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ມັນກໍໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຮັບຮູ້ອັນຖືກຕ້ອງ ແລະ ກ້າວໜ້າຂອງຄົນສະໄໝກ່ອນ ບໍ່ພຽງແຕ່ຢາກອະທິບາຍໂລກເທົ່ານັ້ນ ຫາກຍັງມີຄວາມໄຝ່ຝັນຢາກດັດສ້າງໂລກອີກດ້ວຍ. ຊາວບູຮານນອກຈາກອະທິບາຍກິດເຄົ້າກໍາເນີດຂອງໂລກແລ້ວ ເຂົາເຈົ້າຍັງອະທິບາຍການກໍາເນີດມະນຸດອີກດ້ວຍ.

3.2

ເນື້ອໃນທີ່ເວົ້າເຖິງການກຳເນີດມະນຸດ ແລະ ຊາດຕົນ.

- ກົກເຄົ້າການກຳເນີດມະນຸດກຳແມ່ນບັນຫາໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງ ທີ່ຊາວບູຮານສົນໃຈຊອກຄູ້ ແລະ ອະທິບາຍແບບມີລັກສະນະເອກະພາບກັນວ່າ: ມະນຸດກໍ່ຄືສັດສາວາສິ່ງອື່ນໆ ແມ່ນເກີດມາຈາກແຖນເປັນຜູ້ສ້າງ, ແຖນເປັນຜູ້ປັ້ນແຕ່ງວັດຖຸສິ່ງຂອງ ແລະ ນັບທັງມະນຸດອີກດ້ວຍ.

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

➤ ເທບນິຍາຍ “ການສ້າງໂລກ” ຂອງເຜົ່າ
ມັງເວົ້າວ່າ: ແຖນໄດ້ເອົາດິນມາປັ້ນເປັນ
ຄົນ. ມະນຸດກໍແມ່ນວັດຖຸຊະນິດໜຶ່ງ.
ດັ່ງນັ້ນ, ມະນຸດກໍເກີດຈາກດິນ ເຊິ່ງແມ່ນ
ວັດຖຸບ່ອນເພິ່ງພາອາໄສຂອງມະນຸດ
ແລະ ລ້ຽງມະນຸດ, ແມ່ນແມ່ກໍາເນີດຂອງ
ສັບພະສິ່ງ ແລະ ວັດຖຸອື່ນໆອີກຫຼາຍ
ຢ່າງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຊາວບູຮານຈຶ່ງຖືວ່າດິນ
ເປັນສິ່ງສັກສິດອັນໜຶ່ງ.

ອ້າງຈາກ: ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

- ອະທິບາຍກົກເຄົ້າການກຳເນີດຂອງຊາດຕົນເອງ ວ່າ: ທຸກຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ໃນວົງສາຄະນາຍາດຊາດລາວ ເຮົາຢູ່ນີ້ລ້ວນແຕ່ເກີດມາຈາກນ້ຳເຕົ້າປຸງໜ່ວຍດຽວ ກັນເຊັ່ນ: ເທບນິຍາຍ “ໝາກນ້ຳເຕົ້າປຸງ” ຂອງ ຊົນເຜົ່າ ໄທ-ລາວ “ນ້ຳຖ້ວມໂລກ” ຂອງເຜົ່າກຶມມຸ ແລະ ອື່ນໆ.
- ແມ່ນບົດເລື່ອງທີ່ເກົ່າແກ່ທີ່ສຸດຂອງລາວເຮົາມັນແຜ່ ຂະຫຍາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນໝູ່ປະຊາຊົນ ບັນດາເຜົ່າຢູ່ທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆນັ້ນມີຫຼາຍບັນຫຼາຍ ຕອນ ແລະ ມີຫຼາຍສະບັບຕ່າງກັນ.

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

- ບົດເທບນິຍາຍນໍ້າເຕົ້າປຸງສ່ວນຫຼາຍ ໄດ້ອະທິບາຍເອກະພາບກັນວ່າ: ທຸກ ຊົນຊາດຊົນເຜົ່າລ້ວນແຕ່ເກີດຈາກນໍ້າ ເປົ້າປຸງໜ່ວຍດຽວ. ຄວາມຄິດ ແລະ ວິທີອະທິບາຍນີ້ເກີດມາຈາກຈິດ ສໍານຶກ ແລະ ການຄໍານຶງແບບງ່າຍ ດາຍຂອງຄົນສະໄໝກ່ອນກ່ຽວກັບ ສາຍພົວພັນແບບພິເສດ ແລະ ມີຈິງ ລະຫວ່າງຄົນກັບນໍ້າເຕົ້າ.

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

➤ ຄວາມຄິດແບບນີ້ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນວ່າ: ຄົນບູຮານບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບເຫດການການກຳເນີດເຂົາເອງ ອັນພາໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຄິດຢ່າງງ່າຍດາຍລະຫວ່າງການກຳເນີດ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງມະນຸດກັບການເປັນດອກອອກໝາກຂອງພືດພັນຕ່າງໆ. ມີໝາກໄມ້ຫຼາຍຊະນິດກາຍເປັນຮູບພາບຂອງແນວຄິດດັ່ງກ່າວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເພດໝາກໄມ້ທີ່ມີແກ່ນຫຼາຍເຊັ່ນ: ໝາກຫຸ່ງ, ໝາກສາລີ ແລະ ໝາກນ້ຳເຕົ້າເປັນຕົ້ນ.

- ຄວາມຄິດທີ່ວ່າຄົນເກີດມາຈາກໝາກນໍ້າເຕົ້າປຸງແມ່ນແນວຄິດຂອງການກໍານົດແບບທໍາມະຊາດ ແລະ ມະຫັດສະຈັນທັງເປັນຮູບພາບທີ່ສວຍງາມ ແລະ ມີຊີວິດຊີວາທີ່ສຸດ ຄວາມຄິດອັນນີ້ເກີດມາຈາກ ການພົວພັນ ແລະ ມີການເລືອກເຟັ້ນ ດ້ານວັດທະນາທໍາລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າຂອງລາວ ເຮົາ ເຊິ່ງຍາມໃດກໍມີຄວາມປາດຖະໜາຢາກໃຫ້ມີການພົວພັນ ຮັກແພງ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນບົນຈິດໃຈອ້າຍນ້ອງຮ່ວມຊາດດຽວກັນ ບັນດາຊົນເຜົ່າຂອງລາວຍັງໄດ້ຝາກຝັງຈິດໃຈຮັກຊາດ, ຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນຂອງລາວໄວ້ກັບຮູບພາບໝາກນໍ້າເຕົ້າປຸງ ໝາກນໍ້າເຕົ້າປຸງໜ່ວຍດຽວເທົ່ານັ້ນ.

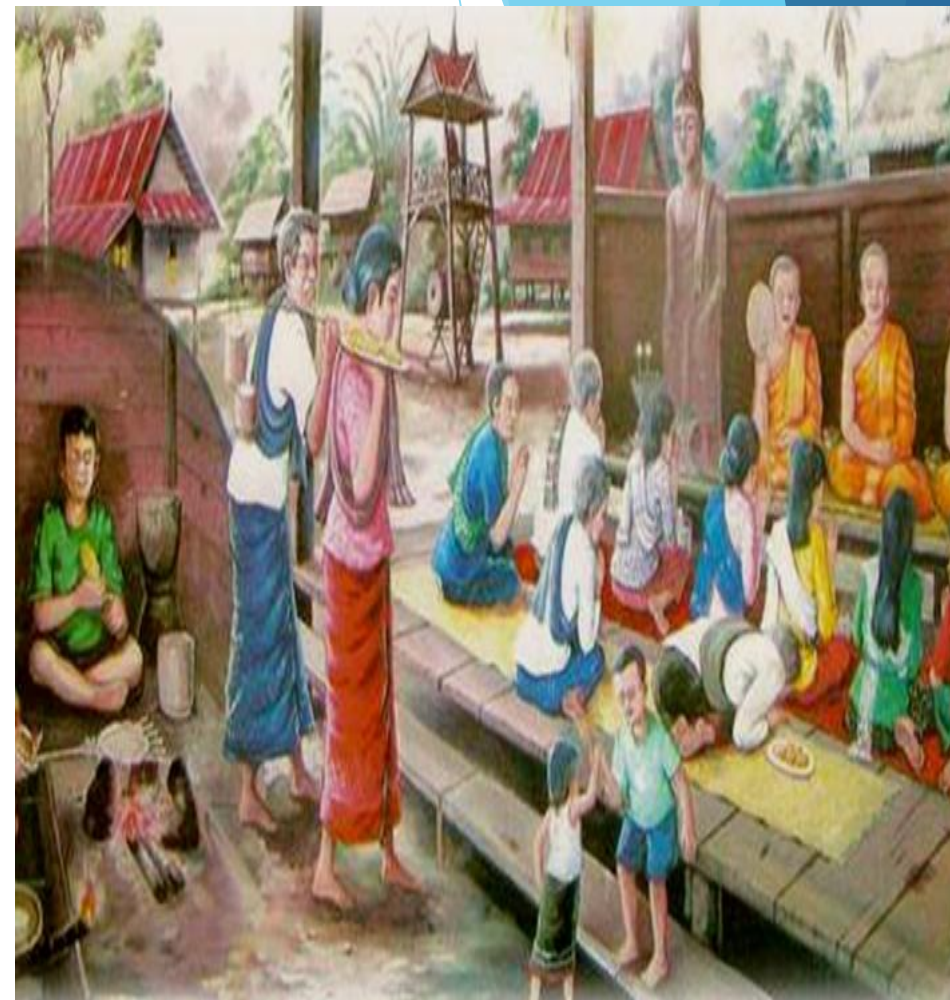
ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

3.3

ເນື້ອໃນທີ່ເວົ້າເຖິງປາກົດການຕ່າງໆຂອງທຳມະຊາດ.

- ຄຽງຄູ່ກັບການອະທິບາຍກົກເຄົ້າການກຳເນີດໂລກ, ກຳເນີດມະນຸດແລ້ວຊາວບູຮານຍັງໄດ້ອະທິບາຍປາກົດການຕ່າງໆຂອງທຳມະຊາດອີກ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນສິ່ງທີ່ມີຄວາມໝາຍອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ການອອກແຮງງານຜະລິດຜົນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າເຊັ່ນວ່າ: ຕາເວັນ, ດວງເດືອນ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ຝົນຕົກ, ນ້ຳນອງຕ່າງໆ.

➤ ໃນເລື່ອງ: “ຍ້ອນຫຍັງຕາເວັນຈຶ່ງຂຶ້ນ” ຍັງໄດ້ກ່າວວ່າ ແຕ່ກ່ອນມະນຸດເຮົາມີຄວາມທຸກຍາກຕໍ່ກັບການດໍາລົງ ຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຍ້ອນວ່າມີດວງຕາເວັນ ແລະ ດວງ ເດືອນຫຼາຍໜ່ວຍທີ່ປາກົດຢູ່ທ້ອງຟ້າຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ກາງ ເວັນແສງແດດແຮງກ້າຫຼາຍມະນຸດບໍ່ສາມາດທົນຕໍ່ການ ເຮັດວຽກ ແລະ ການທໍາມາຫາກິນເພາະວ່າແດດແຮງ ຫຼາຍ, ແຕ່ຍາມກາງຄືນເດືອນພັດຍາວເກີນໄປຈົນເຮັດ ໃຫ້ມະນຸດມີຄວາມອິດທົ່ວ.

ອ້າງຈາກ: ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

➤ ດ້ວຍເຫດນັ້ນປະຊາຊົນຈຶ່ງເຄີຍເຊື່ອຖືວ່າຕາເວັນ ແລະ ດວງ
ເດືອນກໍຄືແຜ່ນທໍລະນີ ເປັນສິ່ງສັກສິດ. ການເຊື່ອຖືອັນນີ້ຍັງ
ມີຮ່ອງຮອຍເຫຼືອຄ້າງຢູ່ນໍາປະຊາຊົນບາງຊົນເຜົ່າຂອງລາວເຮົາ
ໃນທຸກວັນນີ້. ໜ້າດິນທັງໃນໂລກພິພິບກໍແຕກແຫງເປັນຊຸມ
ເປັນໂນນໄປໝົດ ແລະ ບາງບ່ອນກໍເປັນຊຸມໃຫຍ່ ແລະ ເລິກ
ກວ້າງ.

➤ ນອກຈາກນີ້ ຢູ່ໃນເລື່ອງ: “ນາງອິວຕາບຟ້າ” ໄດ້ກ່າວວ່າ ສ່ວນຢູ່ໃຈກາງຂອງທະເລກໍເກີດມີພະຍຸປັ່ນປ່ວນ ຕາມປ່າເຂົາພະນອມວັນກໍເກີດໄຟໄໝ້ໄປໃນທຸກແຫ່ງທຸກຫີນ. ນ້ຳທີ່ຢູ່ໃນໃຈກາງຂອງໜ່ວຍໂລກກໍໄຫຼຟືດຂຶ້ນມາເປັນກະແສໃຫຍ່ແລ້ວເກີດເປັນຟອງໄຫຼລົງໄປໂຮມເປັນມະຫາສະໝຸດອັນກວ້າງໄກສຸດສາຍຕາ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ກາຍເປັນສິ່ງສັກສິດທີ່ຕິດຕົວຢູ່ໃນແນວຄິດຂອງປະຊາຊົນມາຈົນເຖິງທຸກວັນນີ້.

ອ້າງຈາກ: ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

3.4

ເນື້ອໃນທີ່ເວົ້າເຖິງປາກົດການຕ່າງໆຂອງທຳມະຊາດ.

- ປະຫວັດສາດແຫ່ງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງສັງຄົມມະນຸດ ແມ່ນ ປະຫວັດສາດແຫ່ງການຕໍ່ສູ້ອັນທຸກຍາກລຳບາກ ແລະ ຍາວນານ ຕ້ານໄພທຳມະຊາດ, ຕ້ານການກົດຂີ່ຂອງຊົນຊັ້ນປົກຄອງຢ່າງບໍ່ ຢຸດຢັ້ງເຖິງຊີວິດອິນຊີ ແລະ ເຄີຍຄອບຄອງ, ໜີບເຕັ້ງຊີວິດການ ເປັນຢູ່ຂອງຊາວບູຮານ.

- ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ມະນຸດເຮົາໄດ້ຕໍ່ສູ້ຕ້ານ ໄພທໍາມະຊາດຢ່າງຫຍຸ້ງຍາກລໍາບາກ ແລະ ຍຶດເຢື້ອຍາວນານດ້ວຍຄວາມ ເດັດດ່ຽວໜຽວແໜ້ນ, ອົງອາດກ້າຫານ ເສຍສະຫຼະຢ່າງສູງສິ່ງ ແລະ ມີຄວາມ ເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ກໍາລັງວັງຊາອັນເຂັ້ມແຂງ ແຮງກ້າຂອງຕົນຢູ່ສະເໝີ. ນັ້ນແມ່ນຮູບ ພາບຄວາມສໍານິກຂອງຊາຍສະກັນຜູ້ມີ ກໍາລັງບັນຊາ.

ອ້າງຈາກ: ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

- ໃນເລື່ອງ ທີ່ໄດ້ຈັບພະແບກຂວານເຂົ້າປ່າຕັດ ໄມ້ມາເຮັດທະນູ ແລ້ວຍິງໃສ່ຕາເວັນ ແລະ ເດືອນເພື່ອກູ້ເອົາຊີວິດມະນຸດ, ສັດສາວາສິ່ງ ແລະ ພືດພັນຕ່າງໆ ໃຫ້ພື້ນຈາກຄວາມຕາຍ ຍ້ອນໄພແຫ້ງແລ້ງ. ນັ້ນແມ່ນຮູບພາບຕົວ ລະຄອນປູ່ເຍີຍ່າເຍີ.

ອ້າງຈາກ: ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

➤ ປູ່ເຍີຍ່າເຍີແມ່ນບັນພະບູລຸດ. ເປັນປູ່ຍ່າຕາຍາຍຂອງຕົນເນື່ອງ
ຈາກເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີຄຸນງາມຄວາມດີຫຼາຍທີ່ສຸດຕໍ່ຊາວບ້ານຊາວ
ເມືອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຮູບພາບຕົວລະຄອນປູ່ເຍີຍ່າເຍີຈຶ່ງບໍ່ສະເພາະເປັນ
ສິ່ງສັກສິດທາງຄວາມເຊື່ອຖືໃນຮີດຄອງປະເພນີລາວເທົ່ານັ້ນ.
ຫາກຍັງມີຊີວິດຊີວາໃນຄະຕິຈິດປະຈຳວັນຂອງປະຊາຊົນລາວ
ບັນດາເຜົ່າຕະຫຼອດມາ.

➤ ໃນເລື່ອງ “ປູ່ສີກັບຍ່າສາ” ຍັງໄດ້ກ່າວເຖິງ ຄວາມສະຫຼາດຫຼັກແຫຼມ ທີ່ໄດ້ຕໍ່ສູ້ກັບ ໄພທຳມະຊາດ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມທຸກຢາກລຳບາກໃນ ການທຳມາຫາກິນ ໃນເລື່ອງກ່າວວ່າ ປູ່ສີ ເວົ້າວ່າມັນຈະໄປຍາກແມ່ນຫຍັງກໍພຽງ ແຕ່ ເອົາຫອຍສາມໜ່ວຍມາເຮັດເປັນ ກ້ອນເສົ້າ, ເອົາຂີ້ກະເດືອນມາເຮັດເປັນ ຟິນ, ເອົາອອງປູມາເຮັດໝໍ້.

ອ້າງຈາກ: ພູວົງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ (2018)

4.

ສິລະປະຂອງເທບນິຍາຍ

ກິດຈະກຳ: 3

1) ສິລະປະຂອງເທບນິຍາຍ
ເປັນແນວໃດ?

ຢູ່ໃນເທບນິຍາຍມີສິ່ງທີ່ໃກ້ສິດຕິດແທດກັບແນວຄິດ
ຈິດໃຈຂອງຄົນເຮົາໃນທຸກວັນນີ້ຄື: ນ້ຳໃຈຕໍ່ສູ້ອັນທໍລະ
ຫິດອິດທິນ ແລະ ອົງອາດກ້າຫານຂອງບັນພະບູລຸດ
ເຮົາພ້ອມຄວາມມຸ່ງມາດປາຖະໜາອັນແຮງກ້າທີ່ສູ້ຊີນ
ເພື່ອເອົາຊະນະສັດຕູ ຫຼື ອັນຊົ່ວຮ້າຍມາແຕ່ບຸຮານນະ
ການ.

ອ້າງຈາກ: ກຽງແກ້ວ ນວນນະວົງ ແລະຄະນະ (2001)

➤ ເທບນິຍາຍ ແມ່ນປະເພດເລື່ອງເລົ່າທີ່
ຈັບອີກຈັບໃຈຂອງຄົນເຮົາຢູ່ໃນຍຸກສະໄ
ໝ. ອັນເນື່ອງມາຈາກຄຸນຄ່າດ້ານສິລະ
ປະອັນສູງສິ່ງ ເຊິ່ງສະແດງອອກດ້ານ
ເນື້ອໃນຄວາມໝາຍທີ່ມີລັກສະນະ
ສັດຈະທັດ ແລະ ຮູບການປະດິດແຕ່ງ
ສິລະປະທີ່ມີລັກສະນະເຫຼືອເຊື້ອ, ເພິນ
ຈິດ ແລະ ມະຫັດສະຈັນ.

ອ້າງຈາກ: ອ່ອນແກ້ວ ນວນນະວົງ ແລະຄະນະ (2008)

➤ ຈົດສໍານິກຂອງຊາວບູຮານເຖິງແມ່ນວ່າຍັງອ່ອນນ້ອຍ ແຕ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີຊີວິດຊີວາທີ່ສຸດ.ເຂົາສາມາດປະດິດແຕ່ງພາບທີ່ສວຍງາມ ແລະ ມະຫັດສະຈັນຂຶ້ນມາໄດ້. ຮູບພາບນໍ້າເຕົ້າປຸງ, ເຄືອເຂົ້າກາດໃນເທບນິຍາຍຂອງລາວເຮົາລ້ວນແຕ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍຈົດສໍານິກອັນອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີລັກສະນະສັງລວມບົນພື້ນຖານການສັງເກດ, ຊອກຮູ້ ແລະ ອະທິບາຍປາກົດການທໍາມະຊາດຂອງຊາວບູຮານ.

ອ້າງຈາກ: ອ່ອນແກ້ວ ນວນນະວົງ ແລະຄະນະ (2008)

- ໝາກນໍ້າເຕົ້າປຸງເປັນໝາກໄມ້ທໍາມະດາກໍໄດ້ ຖືກສໍານຶກ ແລະ ຍົກຂຶ້ນມາເປັນຮູບພາບອັນ ເປັນສັນຍາລັກເຖິງຜູ້ເປັນແມ່ຂອງມວນ ມະນຸດເວົ້າລວມ ເວົ້າສະເພາະຂອງປະເທດ ລາວ. ຈິດສໍານຶກແມ່ນຮູບພາບສິລະປະ ແລະ ກໍແມ່ນທັງເນື້ອໃນຂອງເທບນິຍາຍ, ທັງແມ່ນ ປັດໃຈຕັດສິນທາງການກໍາເນີດ ແລະ ການ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງເທບນິຍາຍອີກດ້ວຍ.

ອ້າງຈາກ: ອ່ອນແກ້ວ ນວນນະວົງ ແລະ ຄະນະ (2008)

➤ ເທບນິຍາຍ ແມ່ນການສ່ອງແສງ
ສະແດງເຖິງໂລກກະທັດ, ແມ່ນ
ໝາກຜົນໃນການປະດິດແຕ່ງຂອງ
ຄົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນສັງຄົມທີ່ບໍ່
ມີຊົນຊັ້ນ. ໃນຍຸກສະໄໝນີ້ເທບ
ນິຍາຍບໍ່ສາມາດກຳເນີດຂຶ້ນໄດ້ອີກ
ແລ້ວ.

ອ້າງຈາກ: ບໍ່ແສງຄຳ ວົງດາລາ ແລະຄະນະ (1987)

➤ ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມເທບນິຍາຍຍັງແມ່ນ
ປະເພດເລື່ອງເລົ່າທີ່ຈັບອີກຈັບໃຈແກ່ຄົນ
ຢູ່ໃນຍຸກສະໄໝ, ອັນເນື່ອງມາຈາກຄຸນຄ່າ
ດ້ານສິລະປະອັນສູງສິ່ງເຊິ່ງສະແດງອອກ
ໃນເນື້ອໃນຄວາມໝາຍທີ່ມີລັກສະນະ
ສັດຈະທັດ ແລະຮູບການປະດິດແຕ່ງ
ສິລະປະທີ່ມີລັກສະນະເຫຼືອເຊື້ອ, ເພິນ
ຈິດ ແລະມະຫັດສະຈັນຂອງມັນ.

ອ້າງຈາກ: ບໍ່ແສງຄໍາ ວົງດາລາ ແລະຄະນະ (1987)

➤ ຢູ່ໃນເທບນິຍາຍມີສິ່ງທີ່ໃກ້ສິດຕິດແທດ
ກັບແນວຄິດຈິດໃຈຂອງຄົນເຮົາໃນທຸກ
ມື້ນີ້ຄືນ້ຳໃຈຕໍ່ສູ້ອັນທໍລະຫົດອົດທົນ
ແລະອົງອາດກ້າຫານທີ່ສຸດຂອງບັນພະບູ
ລຸດພວກເຮົາພ້ອມທັງຄວາມມຸ່ງມາດ
ປາດຖະໜາອັນແຮງກ້າທີ່ສູ້ຊົນເພື່ອເອົາ
ຊະນະມາຕັ້ງແຕ່ບູຮານນະການ.

ອ້າງຈາກ: ບໍ່ແສງຄຳ ວົງດາລາ ແລະຄະນະ (1987)

ເອກະສານອ້າງອີງ

ກຽງແກ້ວ ນວນນະວິງ ແລະຄະນະ. (2001). ວັນນະຄະດີລາວ. ລະຫັດ 630LI 222. ວິທະຍາໄລ ວິທະຍາສາດ ພື້ນຖານ. ຄະນະອັກສອນສາດ. ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

ອ່ອນແກ້ວ ນວນນະວິງ ແລະຄະນະ. (2008). ແບບຮຽນວັນນະຄະດີຊື່ນ ມັດທະຍົມສຶກສາ ປີທີ ສີ. ກະຊວງສຶກສາທິການ. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ວິທະຍາສາດການສຶກສາ.

ບໍ່ແສງຄໍາ ວົງດາລາ ແລະຄະນະ. (1987). ວັນນະຄະດີລາວ. ກະຊວງສຶກສາທິການ. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມ.

ພູວິງ ໜໍ່ດາລາ ແລະຄະນະ. (2018). ວັນນະຄະດີພື້ນເມືອງ. ຄະນະສຶກສາສາດ. ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ.

